

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ЗАА-2024/174/НА-СТА-ТТЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Улиастай хот 2024 он</p>	<p>Төрийн аудитын газрын тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа Утас: 99993365 Цахим хаяг: bat-undraad@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер: Х.Болдбаатар Утас: 99105506 Цахим хаяг: boldbaatarkh@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор: Г.Баасанжаргал Утас: 99032514 Цахим хаяг: baasanjargalg@audit.gov.mn</p>
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

---

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	2
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	4
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	14
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	20
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	21
5.1 Төлбөрийн акт	21
5.2 Албан шаардлага.....	21
5.3 Зөвлөмж	21
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	23

Товчилсон үгийн жагсаалт

ТӨЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ХХС	Хоршоог хөгжүүлэх сан

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс: 7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

2024.03.18 № 248

танай _____ -ны № _____ -г

БЯАНТЭС СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Х.ЛҮНДЭЭЖАНЦАН-Д

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүжилтийг өмнөх онтой харьцуулахад 1,062,722.3 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Энэ нь татвар болон татварын бус орлого 37,591.3 мянган төгрөгөөр, орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилт 254,051.3 мянган төгрөгөөр, тус онд цалин нэмэгдсэнтэй холбогдуулан орон нутгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг 161,668.2 мянган төгрөгөөр, татварын орлогын санхүүжилт 504,954.8 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн болон улсын төсөвт байгууллагын тогтмол зардал 91,179.8 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс олгосон, төвлөрүүлэх шилжүүлэг 13,276.9 мянган төгрөгөөр өссөн зэрэгтэй холбоотой байна.

Аудитын гол асуудал

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд дүгнэлт өгөх аудитаар дээд шатны төсвийн захирагчаас тодотгосон сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газарт 93,991.6 мянган төгрөгөөр, Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төвийн тогтмол зардлын санхүүжилтэд 7,926.2 мянган төгрөгөөр тус тус тодотгол хийгээгүй зарцуулсан зөрчил илэрсэн байна.

Audit(D)2023CTA/A4-TOOT

013070439

Бусад асуудлын хэсэг

Баянтэс сумын Засаг дарга нь тайлант онд татварын орлогыг 250,600.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж, 277,600.0 мянган төгрөгийн орлого төвлөрч, гүйцэтгэл 109.8 хувьтай байна. Хувь хүний орлогын алан татварын буцаалт 25,737.5 мянган төгрөгийг 40 иргэнд олгосон байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

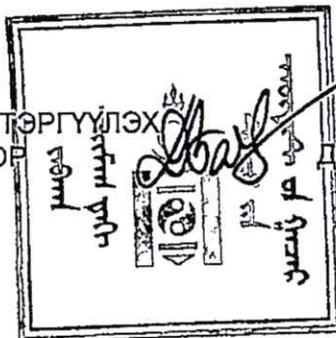
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	213,854,740.53	280,462,635.85
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	113,355,041.53	108,264,336.85
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	113,355,041.53	108,264,336.85
31210	Төгрөг	113,355,041.53	108,264,336.85
31211	Төрийн сангийн харилцах	113,355,041.53	108,264,336.85
33	АВЛАГА	93,210,578.00	159,314,578.00
33500	Бусад авлага	93,210,578.00	159,314,578.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	93,210,578.00	159,314,578.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	7,289,121.00	12,883,721.00
35400	Хангамжийн материал	7,289,121.00	12,883,721.00
35410	Бичиг хэргийн материал	161,840.00	261,840.00
35420	Аж ахуйн материал	7,127,281.00	8,962,281.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	0	3,659,600.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	868,374,528.71	1,209,309,990.92
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	868,374,528.71	1,209,309,990.92
39200	Биет хөрөнгө	834,716,528.71	1,171,721,990.92
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	595,450,924.85	610,250,924.85
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-137,209,086.97	-171,180,488.41
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	333,284,800.00	456,584,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-77,894,473.41	-113,905,697.12
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	87,773,197.00	215,267,275.90
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-28,445,995.34	-42,427,749.24
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	104,547,086.00	101,082,086.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-75,745,066.11	-76,482,374.49
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	120,762,788.00	286,052,488.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-88,269,545.31	-93,981,174.57
39217	Ном	461,900.00	461,900.00
39300	Биет бус хөрөнгө	33,658,000.00	37,588,000.00
39301	Программ хангамж	5,172,000.00	9,672,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,712,000.00	-3,282,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	31,198,000.00	31,198,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,082,229,269.24	1,489,772,626.77
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	10,081,558.21	166,900.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	10,081,558.21	166,900.00
41300	Өглөг	10,081,558.21	166,900.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	4,730,840.00	166,900.00
41360	Бусад өглөг	5,350,718.21	0
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	5,350,718.21	0
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,072,147,711.03	1,489,605,726.77
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,072,147,711.03	1,489,605,726.77
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	395,149,005.52	395,149,005.52
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	395,149,005.52	395,149,005.52
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	650,052,398.70	1,067,510,414.44
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	5,252,901,556.68	650,052,398.70
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-4,602,849,157.98	417,458,015.74
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	26,946,306.81	26,946,306.81

6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,082,229,269.24	1,489,772,626.77
---	---	------------------	------------------

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,322,419,716.98	2,505,150,121.83
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	185,127,461.35	225,142,197.55
110	Орлогын албан татвар	142,253,260.52	170,936,151.11
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	163,626,494.66	196,673,690.28
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	147,618,134.66	183,946,734.63
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,838,288.00	12,726,955.65
110003	Хөрөнгийн орлого	0	0
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	510,000.00	0
110008	Шууд бус орлого	660,072.00	0
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-21,373,234.14	-25,737,539.17
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-21,373,234.14	-25,737,539.17
113	Хөрөнгийн албан татвар	24,452,177.83	31,818,898.44
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	1,322,777.83	4,148,548.44
113002	Бууны албан татвар	2,334,000.00	2,400,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	20,795,400.00	25,270,350.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	18,422,023.00	22,387,148.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	1,540,150.00	778,700.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	676,600.00	378,700.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0	400,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	863,550.00	0
1181	Газрын төлбөр	2,165,016.00	12,262,083.00
118101	Газрын төлбөр	2,165,016.00	2,942,375.00
118102	Дуудлага худалдаа	0	9,319,708.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	14,716,857.00	9,346,365.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	14,010,857.00	8,641,905.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	440,000.00	604,460.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	0	100,000.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	266,000.00	0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	317,813,391.13	435,398,055.80
120	Нийтлэг татварын бус орлого	317,813,391.13	435,398,055.80
120001	Хувьцааны ногдол ашиг	0	0
120002	Хүүгийн орлого	18,651,029.13	26,320,739.52
120003	Торгуулийн орлого	9,350,362.00	4,868,537.38
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	245,000.00	70,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	245,000.00	70,000.00

120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	289,567,000.00	398,903,778.90
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0	5,235,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	819,478,864.50	1,844,609,868.48
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,775,000.00	110,954,865.40
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	19,775,000.00	4,060,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0	106,894,865.40
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	799,703,864.50	1,733,655,003.08
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	429,787,000.00	934,741,800.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	754,912.50	14,031,803.08
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	202,324,600.00	363,992,800.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	166,837,352.00	420,888,600.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	922,386,067.16	1,655,408,285.31
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	922,386,067.16	1,655,408,285.31
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	461,948,348.94	1,055,592,436.75
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	262,297,859.78	415,038,198.59
210101	Үндсэн цалин	235,512,644.78	304,617,300.59
210102	Нэмэгдэл	25,887,278.00	100,005,792.00
210104	Урамшуулал	897,937.00	10,415,106.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	31,834,022.00	52,287,744.33
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,210,652.08	35,728,172.70
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,613,017.17	4,180,383.83
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,090,412.48	3,344,307.06
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	442,819.30	819,158.93
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,477,120.97	8,215,721.81
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	26,846,940.00	25,158,900.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,797,140.00	5,644,300.00
210302	Түлш, халаалт	24,049,800.00	19,514,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	31,675,015.00	36,949,460.00
210401	Бичиг хэрэг	2,448,500.00	4,900,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	22,290,140.00	27,888,060.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,125,600.00	3,961,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0	200,000.00

210408	Бараа материал акалсны зардал	2,810,775.00	0
2105	Нормативд зардал	0	450,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	0	0
210502	Хоол, хүнс	0	450,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,201,400.00	837,800.00
210604	Урсгал засвар	13,201,400.00	837,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,516,800.00	6,152,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,516,800.00	6,152,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	14,805,100.00	2,611,476.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	13,477,000.00	1,720,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	232,100.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	469,100.00	469,091.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	227,700.00	227,700.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	73,800.00	56,285.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	187,000.00	0
210807	Газрын төлбөр	138,400.00	138,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	75,771,212.16	516,106,357.83
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,583,000.00	421,093,197.92
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	853,900.00	650,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	63,334,312.16	94,363,159.91
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	460,437,718.22	599,815,848.56
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,835,800.00	0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,835,800.00	0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	434,601,918.22	599,815,848.56
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	429,787,000.00	578,998,600.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	754,912.50	20,643,628.16
213404	Хөрөнгийн	0	0
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,060,005.72	173,620.40
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	400,033,649.82	849,741,836.52
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	5,002,882,807.80	432,283,820.78
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	0	85,156.78
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	4,753,437,892.09	432,198,664.00
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	249,444,915.71	0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-4,602,849,157.98	417,458,015.74

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцоон нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,153,351,060.29	768,212,431.69	3,694,553,218.46	5,616,116,710.44
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-758,202,054.77	741,266,124.88	1,558,348,338.22	58,880,158.57
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	395,149,005.52	26,946,306.81	5,252,901,556.68	5,674,996,869.01
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	4,602,849,157.98	-4,602,849,157.98
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	395,149,005.52	26,946,306.81	650,052,398.70	1,072,147,711.03
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	395,149,005.52	26,946,306.81	650,052,398.70	1,072,147,711.03
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	395,149,005.52	26,946,306.81	650,052,398.70	1,072,147,711.03
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	417,458,015.74	417,458,015.74
20	2023 оны 6-р сарын 30-наарх үлдэгдэл	395,149,005.52	26,946,306.81	1,067,510,414.44	1,489,605,726.77

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,089,185,763.98	2,151,907,342.93
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	185,127,461.35	225,142,197.55
110	Орлогын албан татвар	142,253,260.52	170,936,151.11
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	163,626,494.66	196,673,690.28
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	147,618,134.66	183,946,734.63
110002	Үйл ажиллагааны орлого	14,838,288.00	12,726,955.65
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	510,000.00	0
110008	Шууд бус орлого	660,072.00	0
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-21,373,234.14	-25,737,539.17
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-21,373,234.14	-25,737,539.17

113	Хөрөнгийн албан татвар	24,452,177.83	31,818,898.44
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	1,322,777.83	4,148,548.44
113002	Бууны албан татвар	2,334,000.00	2,400,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	20,795,400.00	25,270,350.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	18,422,023.00	22,387,148.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	1,540,150.00	778,700.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	676,600.00	378,700.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0	400,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	863,550.00	0
1181	Газрын төлбөр	2,165,016.00	12,262,083.00
118101	Газрын төлбөр	2,165,016.00	2,942,375.00
118102	Дуудлага худалдаа	0	9,319,708.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	14,716,857.00	9,346,365.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	14,010,857.00	8,641,905.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	440,000.00	604,460.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	0	100,000.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	266,000.00	0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	84,579,438.13	82,155,276.90
120	Нийтлэг татварын бус орлого	84,579,438.13	82,155,276.90
120001	Хувьцааны ногдол ашиг	0	0
120002	Хүүгийн орлого	18,651,029.13	21,848,662.52
120003	Торгуулийн орлого	9,350,362.00	4,868,537.38
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	56,578,047.00	55,438,077.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	56,578,047.00	55,438,077.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	819,478,864.50	1,844,609,868.48
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,775,000.00	110,954,865.40
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	19,775,000.00	4,060,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0	106,894,865.40
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	799,703,864.50	1,733,655,003.08
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	429,787,000.00	934,741,800.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	754,912.50	14,031,803.08
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	202,324,600.00	363,992,800.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	166,837,352.00	420,888,600.00

II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	852,871,142.88	1,597,213,665.40
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	852,871,142.88	1,597,213,665.40
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	392,433,381.78	997,397,816.84
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	255,789,487.50	415,143,242.92
210101	Үндсэн цалин	223,436,583.50	287,936,138.14
210102	Нэмэгдэл	31,454,967.00	117,919,525.28
210104	Урамшуулал	897,937.00	9,287,579.50
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	38,342,394.28	52,182,700.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	28,105,394.28	35,483,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,433,300.00	4,174,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,528,100.00	3,340,100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	502,700.00	835,100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,772,900.00	8,348,900.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,006,900.00	25,158,900.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,547,100.00	5,644,300.00
210302	Түлш, халаалт	24,459,800.00	19,514,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	24,047,400.00	40,546,063.00
210401	Бичиг хэрэг	2,030,500.00	4,052,700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,559,300.00	32,217,463.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,457,600.00	4,275,900.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,401,400.00	1,350,000.00
210604	Урсгал засвар	14,401,400.00	1,350,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,216,800.00	5,852,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,216,800.00	5,852,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	14,402,100.00	9,730,476.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	13,074,000.00	8,839,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	232,100.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	469,100.00	469,091.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	227,700.00	227,700.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	73,800.00	56,285.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	187,000.00	0
210807	Газрын төлбөр	138,400.00	138,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,226,900.00	447,433,934.92
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,583,000.00	446,630,534.92
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	643,900.00	803,400.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	460,437,761.10	599,815,848.56
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,835,800.00	0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,835,800.00	0

2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	434,601,918.22	599,815,848.56
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	429,787,000.00	578,998,600.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	754,912.50	20,643,628.16
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,060,005.72	173,620.40
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	42.88	0
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	42.88	0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	236,314,621.10	554,693,677.53
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	282,394,981.79	441,609,382.21
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	282,394,981.79	441,609,382.21
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	282,394,981.79	441,609,382.21
223001	Бусад хөрөнгө	282,394,981.79	437,549,382.21
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	0	4,060,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-282,394,981.79	-441,609,382.21
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-703,000.00	-118,175,000.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	703,000.00	118,175,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	703,000.00	118,175,000.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-46,783,360.69	-5,090,704.68
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	160,138,402.22	113,355,041.53
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	113,355,041.53	108,264,336.85

2.5 Аудит хийсэн нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,543,111,700.00	1,446,400,954.05
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	923,823,100.00	890,676,571.84
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	923,823,100.00	890,676,571.84
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	426,860,600.00	415,143,242.92
210101	Үндсэн цалин	297,999,900.00	287,936,138.14
210102	Нэмэгдэл	120,174,000.00	117,919,525.28
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	0
210104	Урамшуулал	8,686,700.00	9,287,579.50
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	53,357,700.00	52,182,700.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	36,283,200.00	35,483,800.00

210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,268,700.00	4,174,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,414,900.00	3,340,100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	853,700.00	835,100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,537,200.00	8,348,900.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	368,165,100.00	361,959,274.92
210301	Гэрэл, цахилгаан	29,028,000.00	23,904,711.90
210302	Түлш, халаалт	337,969,000.00	337,724,563.02
210303	Цэвэр, бохир ус	1,168,100.00	330,000.00
210401	Бичиг хэрэг	4,506,100.00	4,052,700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,590,300.00	17,591,378.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,457,600.00	4,275,900.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,282,500.00	13,681,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	150,000.00	0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	203,400.00	0
210807	Газрын төлбөр	138,400.00	138,400.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	15,700.00	0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,491,400.00	14,921,400.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,688,000.00	14,118,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	803,400.00	803,400.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	499,288,600.00	437,549,382.21
223001	Бусад хөрөнгө	499,288,600.00	437,549,382.21
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	120,000,000.00	118,175,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	120,000,000.00	118,175,000.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,543,111,700.00	1,390,424,848.84
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,391,903,700.00	1,334,986,771.84
320001	Орон нутгийн төсвөөс	971,015,100.00	914,098,171.84
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	420,888,600.00	420,888,600.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	151,208,000.00	55,438,077.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0	55,438,077.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	151,208,000.00	0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	100,147,228.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	44,171,122.79
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	46	46
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2	2
610001	Төсвийн байгууллага	2	2
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	0	0
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	22	22
620001	Удирдах ажилтан	9	9
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	10	10

620003	Үйлчлэх ажилтан	3	3
620004	Гэрээт ажилтан	0	0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	22	22
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10	10
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	5	5
650010	Гэрээт ажилтан	0	0
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7	7

2.6 Аудит хийсэн нэгтгэсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	110,954,865.40
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	106,894,865.40
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	106,721,245.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,626,085.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,626,085.00
2107	Томилолт, зочны зардал	720,000.00
210701	Гадаад албан томилолт	0
210702	Дотоод албан томилолт	720,000.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,994,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,994,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	83,381,160.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	83,381,160.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	173,620.40
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	173,620.40
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	173,620.40
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	4,060,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	4,060,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	4,060,000.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	110,954,865.40
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	110,954,865.40
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	4,060,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	106,894,865.40

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Баянтэс сумын Засаг дарга нь харьяалах нутаг дэвсгэрийнхээ эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн стратеги төлөвлөлт, хөтөлбөр, төслийг боловсруулах, хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүхий аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллага юм.

Сумын хөгжлийн төлөвлөгөөнд 7 зорилтын хүрээнд 73 төсөл, арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж биелэлт 95 хувьтай байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Баянтэс сумын Засаг дарга нь үйл ажиллагаандаа Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай, Төсвийн тухай, Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Шилэн дансны тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай зэрэг хуулиудыг голлон мөрдөж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомжтой холбоотой Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг шинээр батлан мөрдөж байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна гэж үзлээ.

Дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх нэгж байгуулаагүй, засаг дарга төсөв зарцуулалтад тавих хяналтаа хангалттай хэрэгжүүлээгүй байна гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Нутгийн захиргааны байгууллагууд нь нийтлэг НББ-ын бодлогын баримт бичгийг боловсруулан үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 407,543.4 мянган төгрөгөөр буюу 27.3 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	113,355.0	108,264.3	(5,090.7)
Авлага	93,210.6	159,314.6	66,104.0
Бараа материал	7,289.1	12,883.7	5,594.6
Үндсэн хөрөнгө	868,374.5	1,209,310.0	340,935.5
Нийт хөрөнгө	1,082,229.2	1,489,772.6	407,543.4
Өр төлбөр	10,081.5	166.9	(9,914.6)
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,072,147.7	1,489,605.7	417,458.0
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,082,229.2	1,489,772.6	407,543.4

Эх сурвалж: Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 108,264.3 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 5,090.7 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Төрийн сангийн харилцах	113,355.00	108,264.30	(5,090.70)
Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	-	-	-
Дүн	113,355.00	108,264.30	(5,090.70)

Эх сурвалж: Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан.

Мөнгөн хөрөнгө өмнөх оны үлдэгдлээс 5,090.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь 2022 оны давсан орлогоос сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан болон Засаг даргын Тамгын газрын үйл ажиллагаанд төсөв нэмж зарцуулсантай холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт: Мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой алдаа, зөрчил илрээгүй.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 159,314.6 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 66,104.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчтай холбогдсон авлага	-	-	-
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	-	-	-
Байгууллагаас авах авлага	-	-	-
Хувь хүмүүсээс авах авлага	93,210.60	159,314.60	66,104.00
Дүн	93,210.60	159,314.60	66,104.00

Эх сурвалж: Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан.

Авлага данс өмнөх оны үлдэгдлээс 66,104.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь Хоршоог хөгжүүлэх сангийн хувь хүмүүсээс авах авлага нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт: Авлага данстай холбоотой алдаа, зөрчил илрээгүй.

3.5.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа данстай холбоотой үлдэгдэл тайланд тусгагдаагүй байна.

3.5.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 12,883.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 5,594.6 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 4. Бараа материалын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	/мянган төгрөгөөр/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Хангамжийн материал	7,289.10	12,883.70	5,594.60
Бичиг хэргийн материал	161.80	261.80	100.00
Аж ахуйн материал	7,127.30	8,962.30	1,835.00
Сэлбэг хэрэгсэл	-	3,659.60	3,659.60
Түлш, шатах тослох материал	-	-	-
Барилгын засварын материал	-	-	-
Бусад хангамжийн материал	-	-	-
Мал амьтад	-	-	-
Дүн	7,289.10	12,883.70	5,594.60

Эх сурвалж: Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан.

Бараа материал дансны эцсийн үлдэгдэл 5,594.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь хөрөнгө оруулалтаар үнэ төлбөргүй ирсэн 5,235.0 мянган төгрөгийн бараа материалыг аж ахуйн материал, сэлбэг хэрэгсэл дансанд тусгасан, тайлант онд 86,074.2 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авч, 85,714.6 мянган төгрөгийн бараа материал зарцуулсан зэрэгтэй холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт: Бараа материал данстай холбоотой ЗДТГ-т гарсан алдаа, зөрчил байна. Үүнд:

1. Малын тэжээлийг бараа материалын тайланд орлого аваагүй, шууд зардлаар тайлагнасан 22,384.2 мянган төгрөгийн алдааг залруулсан,
2. Малчдад хөнгөлөлттэй олгосон өвс, тэжээл борлуулсны орлогыг хувь хүний дансанд төвлөрүүлж, бэлэн мөнгөний тайлан гаргаагүй, зарцуулалтын тайлан тооцоо хийж хяналт тавьдаггүй, аудитын явцад нотлох баримтыг ирүүлээгүй,
3. Жолоочийн замын хуудасны бичилт дутуу, нягтлан бодогчтой тооцоо нийлдээгүй, шатахуун зарцуулалтын тайлангүй, анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй 2,135.2 мянган төгрөг,
4. Сэлбэг хэрэгсэл, модны суулгац худалдан авсан анхан шатны баримтгүй, данс бүртгэлд тусгаагүй шууд зардлаар тайлагнасан 3,540.0 мянган төгрөгийн зөрчил тус бүрт зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

3.5.5 Бусад эргэлтийн хөрөнгө

Бусад эргэлтийн хөрөнгөтэй холбоотой бүртгэл байхгүй байна.

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл цэвэр дүнгээр 1,209,310.0 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 340,935.5 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 5. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	834,716.5	1,171,722.0	337,005.5
Барилга, байгууламж, орон сууц	458,241.8	439,070.4	(19,171.4)
Авто-тээврийн хэрэгсэл	255,390.3	342,679.2	87,288.9
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	59,327.2	172,839.5	113,512.3
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	28,802.0	24,599.7	(4,202.3)
Бусад үндсэн хөрөнгө	32,493.3	192,071.3	159,578.0
Ном	461.9	461.9	-
Биет бус хөрөнгө	33,658.0	37,588.0	3,930.0
Программ хангамж	2,460.0	6,390.0	3,930.0
Бусад биет бус хөрөнгө	31,198.0	31,198.0	-
Дүн	868,374.5	1,209,310.0	340,935.5

Эх сурвалж: Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан.

Үндсэн хөрөнгө дансны эцсийн үлдэгдэл 340,935.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр 4,060.0 мянган төгрөгөөр хөрөнгө худалдан авсан, 275,603.8 мянган төгрөгийн сумын ОНХС-ийн хөрөнгүүд, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын шийдвэрээр 123,300.0 мянган төгрөгийн автомашин, 32,420.0 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгийг тус тус данс бүртгэлд тусгасан, 3,465.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталсан, тайлант оны элэгдлийн зардалд 94,363.1 мянган төгрөгийг тооцож, бүртгэсэн зэрэгтэй холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт: Үндсэн хөрөнгө данстай холбоотой ЗДТГ-т гарсан алдааг залруулсан байна. Үүнд:

1. Худалдан авсан 32,420.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг хандиваар бүртгэсэн.
2. Хандиваар ирсэн 123,300.0 мянган төгрөгийн автомашиныг данс бүртгэлд тусгаагүй.

3.5.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 166.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 9,914.6 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 6. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	-	-
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	4,730.80	166.90	(4,563.90)
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	-	-	-
Байгууллагад төлөх өглөг	5,350.70	-	(5,350.70)
Дүн	10,081.50	166.90	(9,914.60)

Эх сурвалж: Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан.

Өглөг дансны эцсийн үлдэгдэл 9,914.6 мянган төгрөг болж буурсан нь өмнөх оны байгууллагад төлөх болон бараа үйлчилгээний өглөгийг барагдуулсан байна.

Аудитын илрүүлэлт: Өр төлбөр данстай холбоотой ЗДТГ-т гарсан алдааг залруулсан байна. Үүнд:

1. Тооцоо нийлсэн актаар баталгаажаагүй /бодит бус/ 10,015.8 мянган төгрөгийн өглөгийг санхүүгийн тайланд тусгасан.

3.5.8 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 1,489,605.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 417,458.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 7. Засгийн газрын хувь оролцоо

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	395,149.0	395,149.0	-
Хуримтлагдсан үр дүн	650,052.4	1,067,510.4	417,458.0
Өмнөх үеийн үр дүн	5,252,901.5	650,052.4	(4,602,849.1)
Тайлант үеийн үр дүн	(4,602,849.1)	417,458.0	5,020,307.1
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	26,946.3	26,946.3	-
Дүн	1,072,147.7	1,489,605.7	417,458.0

Эх сурвалж: Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан.

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл өссөн нь тайлант үеийн үр дүнтэй холбоотой байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

ТТЗ нь шууд захирагчдын төсвийн төслийг нэгтгэдэггүй байна. Шууд захирагч нар тус тусдаа төсвийн төслийг боловсруулан ТЕЗ-ийн холбогдох хэлтэст нэгтгүүлж байна.

Сумын ИТХ-ын 2022 оны 4 дүгээр тогтоолоор ТТЗ-ийн 2023 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагыг 1,251,475.3 мянган төгрөгөөр баталжээ. Үүнээс орон нутгийн байгууллагын 2023 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагын нийт хэмжээ 803,717.1 мянган төгрөг байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 4 хөтөлбөрийн 14 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 199,078.2 мянган төгрөгийг санхүүгийн дэмжлэгээс, 335,752.9 мянган төгрөгийг аймгийн ОНХС-аас сумд олгох орлогын шилжүүлгээс, 7,808.0 мянган төгрөгийг 2022 оны үлдэгдлээс, 347,817.0 мянган төгрөгийн Улсын төсөвт байгууллагуудын тогтмол зардалд орон нутгийн төсвөөс, 240,872.0 мянган төгрөгийг татварын болон татварын бус орлогоос, 20,000.0 мянган төгрөгийг Хоршоог хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтөөс, 100,147.2 мянган төгрөгийг ХХСангийн эх үүсвэр 2022 оны үлдэгдлээс тус тус бүрдүүлэхээр сумын ИТХ-аар анх баталжээ.

Аймгийн 2023 оны төсвийн тодотголоор сумд олгох санхүүгийн дэмжлэгийг 103,126.9 мянган төгрөгөөр, аймгийн ОНХС-аас олгох шилжүүлгийг 85,135.7 мянган төгрөгөөр, орон нутгийн төсвөөс Улсын төсөвт байгууллагуудад олгох тогтмол зардлыг 7,926.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж баталсан байна.

Аудитын илрүүлэлт: Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газарт 93,991.6 мянган төгрөгөөр, Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төвийн тогтмол зардлын санхүүжилтэд 7,926.2 мянган төгрөгөөр тус тус тодотгол хийгээгүй байна.

Гүйцэтгэлээр санхүүгийн дэмжлэгээс 363,992.8 мянган төгрөгийн, аймгийн ОНХС-с сумдад олгох шилжүүлгээс 420,888.6 мянган төгрөгийн, Улсын төсөвт байгууллагуудын тогтмол зардалд орон нутгийн төсвөөс 355,743.2 мянган төгрөгийн, татварын болон татварын бус орлогоос 41,154.1 мянган төгрөгийн, урьд оны үлдэгдлээс 151,208.0 мянган

төгрөгийн орлого бүрдүүлсэн нь батлагдсан төсвөөс 152,686.9 мянган төгрөгөөр дутуу байна. Энэ нь ЗДТГ-т санхүүжилт дутуу олгосон болон Хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтөөс орох орлогыг төлөвлөдөггүй, урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр тооцсон зэрэг нөлөөлж байна.

Хүснэгт 8. Төсвийн гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Санхүүгийн эх үүсвэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү
1	Санхүүгийн дэмжлэг	467,119.7	363,992.8	(103,126.9)
2	Аймгийн ОНХС-аас олгох шилжүүлэг	420,888.6	420,888.6	-
3	Татварын болон татварын бус орлого	156,078.4	43,154.1	(112,924.3)
4	Урьд оны үлдэгдэл	151,208.0	151,208.0	-
5	Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	-	55,438.1	55,438.1
6	Улсын төсөвт байгууллагуудын тогтмол зардал	347,817.0	355,743.2	7,926.2
ДҮН		1,543,111.7	1,390,424.8	(152,686.9)

Татварын болон татварын бус орлогоор 251,859.2 мянган төгрөгийг бүрдүүлж, татварын буцаан олголтод 25,737.5 мянган төгрөгийг, санхүүжилтэд 226,121.7 мянган төгрөгийг олгосон байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,446,400.9 мянган төгрөг буюу 93.7 хувьтай байгаа нь бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг хэмнэсэн, ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр баталсан зарим ажил хийгдээгүй, ИТХ, ЗДТГ-т санхүүжилт дутуу олгосон зэрэгтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 9. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал	93,152.1	82,675.1	10,477.0	88.8
2	Засаг даргын Тамгын газар	474,927.8	458,870.0	16,057.8	96.6
3	Орон нутгийн хөгжлийн сан	499,288.6	437,549.4	61,739.2	87.6
4	Хоршоог хөгжүүлэх сан	120,000.0	118,175.0	1,825.0	98.5
5	Улсын төсөвт байгууллагуудын тогтмол зардал	355,743.2	349,131.4	6,611.8	98.1
ДҮН		1,543,111.7	1,446,400.9	96,710.8	93.7

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

2023 онд нэмэлт санхүүжилтээр 110,954.8 мянган төгрөгийн орлого төвлөрүүлж, 106,721.2 мянган төгрөгийг тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж, бараа үйлчилгээний бусад, хөрөнгийн зардал зэрэгт зарцуулж, 173.6 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тайлант хугацаанд хэрэгжсэн төсөл, хөтөлбөр байхгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Завхан аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Г.Баасанжаргал гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг ахлах аудитор Ц.Оюунсувд, аудитын менежер Х.Болдбаатар, дарга, тэргүүлэх аудитор Д.Бат-Ундраа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Завхан аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 03 дугаар сарын 04-ний өдрийн 3/43 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2023 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогын 2,505,150.1 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 37,577.2 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 28,182.9 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж, аудитыг гүйцэтгэх шатанд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор төлөвлөгөө гаргаагүй, батлагдсан төсвийн хүрээнд зардал гарган ажилласан байна. Төсөвт бодит хэмнэлт үүсэн зардал байхгүй байна.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн шалгуур үзүүлэлтээс тухайн шалгагдагч байгууллагатай хамааралтай 18 заалтыг сонгож, горим сорил хэрэгжүүлсэн бөгөөд алдаа, зөрчил илрээгүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитын илрүүлэлт: Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой алдаа, зөрчил илрээгүй байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил илрээгүй байна.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Баянтэс сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд завсрын аудит хийгдээгүй байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар акт, албан шаардлага, зөвлөмж өгөгдөөгүй байна.

Хүснэгт 12. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Албан шаардлага					
Зөвлөмж					
Нийт дүн					

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал тодорхойлогдоогүй байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой 101,917.8 мянган төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өглөө.

Аудитаар илэрсэн 101,917.8 мянган төгрөгийн зөрчил нь шинж чанарын хувьд материаллаг тул “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоох зөрчил илрээгүй болно.

5.2 Албан шаардлага

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоох зөрчил илрээгүй болно.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Төсөв баталсан болон тодотгосон тогтоолыг Төсвийн шууд захирагчдад олгосон санхүүжилттэй тулгахад дээд шатны төсвийн захирагчаас тодотгосон сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газарт 93,991.6 мянган төгрөгөөр, Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төвийн тогтмол зардлын санхүүжилтэд 7,926.2 мянган төгрөгөөр тус тус тодотгол хийгээгүй зарцуулсан зөрчил илэрсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.2-д "Засаг дарга дараах тохиолдолд тухайн жилийн төсвийн тодотголыг боловсруулж, тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлнэ", 34.2.1-д "дээд шатны төсөвт тодотгол хийсний улмаас тухайн шатны төсөвт тодотгол хийх зайлшгүй шаардлага бий болсон" гэж заасантай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Дээд шатны төсвийн захирагчаас тодотгосон төсвийг сумын ИТХ-аар нэмж тодотгож байх;

Дээрх зөвлөмжийг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5 дахь хэсэгт заасны дагуу төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлж, биелэлтийг 2024 оны 11 дүгээр сарын 30-ны дотор Завхан аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	АТТ	Тоо	Дүн
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газарт 93,991.6 мянган төгрөгөөр, Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төвийн тогтмол зардлын санхүүжилтэд 7,926.2 мянган төгрөгөөр тус тус тодотгол хийгээгүй	1	101,917.8					1	101,917.8				
Дүн	1	101,917.8					1	101,917.8				

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Д.БАТ-УНДРАА

Х.БОЛДБААТАР

БОЛОВСРУУЛСАН:

АУДИТОР

Г.БААСАНЖАРГАЛ

Огноо: 2024-03-14